

Hälsa åt alla

Text och foto: Carina Lindberg

Det är tredje gången jag reser till Kuba, nu för att studera hälso-och sjukvård. Det har gått 20 år sedan sist och de förändringar jag möter är stora och mycket positiva.

Jag träffar Cecilia 9 år. Hon går i en av de 400 specialsolorna för funktionshindrade barn. Hon har ryggmärgsbråk och sitter i rullstol. Jag lägger märke till att hon är den enda med klocka på armen. Snart förstår jag varför. Cecilia har fått lära sej att med mekaniskt stöd tömma urinblåsan efter klockan. Att istället klara av det med katetrisering har visat sej omöjligt p.g.a USA:s blockad. Ibland kan kubanerna hitta handelspartners utanför blockaden, som kan sälja exempelvis katetrar, men då till mycket högt pris.

Kuba har trots svåra ekonomiska förutsättningar alltid prioriterat barnen. I många andra latinamerikanska länder har jag sett funktionshindrade barn som tiggare, eller som gatubarn, men inte på Kuba.

Vi besökte Tará, ett rehabiliteringscenter med sjukhus och skola utanför Havanna som tar emot barn ifrån Tjernobyl i Ukraina. Redan 1990 kom de första 400 barnen med diagnoser som sköldkörtelcancer och leukemi. Idag har 24.000 barn med olika sjukdomar och även traumatisk stress behandlats. All behandling är gratis för barnen och deras familjer. Kubas sjukvård har nu enastående kunskaper om framförallt leukemibehandling, som har blivit mycket framgångsrik.

På ELAM, Latinamerikanska Läkarhögskolan i Havanna, finns 10.000 studenter från hela Amerika. Skolan startade efter den stora orkankatastrofen Mitch 1998 i Nicaragua, Honduras och Guatemala. Den visade hur viktigt det är med inhemsk läkarkapacitet för att klara akuta sjukvårdsproblem. Kuba startade därför läkarutbildning för fattiga studenter från de orkandrabbade länderna. Den

har sedan öppnats för hela Amerika, men också för länder i Afrika. Utbildningen och vistelsen under 6 år på Kuba är kostnadsfri, resan får studenten betala själv. Tanken är att de färdiga läkarna ska återvända till sina hemländer, till fattiga byar eller städer och jobba där. Det gör också de flesta. Tonvikt läggs inte bara på de medicinska ämnena utan också på etik och moral, humanism och solidaritet. Men ingen politik.

Här träffade jag en ung svart läkarstuderande från Bronx i New York. Hon har kommit via "Präster för fred" i USA och är helnöjd med utbildningen. För henne är det dessutom en ekonomisk vinstlott. Istället för att betala 300.000 dollar för läkarutbildning i USA, som hon inte har råd med, får hon den nu gratis på Kuba.

I Havanna ligger också det stora moderna ögonsjukhuset "Ramon Pando Ferrer". Det är navet i ett program som kallas "Misión Milagro" (Uppdrag Underverk) som skickar ut kubanska ögonläkare till Latinamerika och Afrika. "Misión Milagro" påbörjades i Venezuela i samband med alfabetiseringskampanjen, när det visade sej att människor inte kunde lära sej att läsa och skriva på grund av nedsatt syn. Idag har mer än 1 miljon människor i 30 länder opererats för gråstarr och andra åkommor. I en notis i tidningen Granma på Kuba stod för snart ett år sedan att läsa ett tack från en person i Bolivia till de kubanska läkarna för att de hade räddat synen på hans pappa. Det visade sej att pappan var samme man som avrättade Che Guevara i Bolivia 1967. Detta märkliga sammanträffande har uppmärksammat de kubanska ögonläkarnas fantastiska insatser över hela världen.

Vi besökte också det högteknologiska biotekniska institutet i Havanna som har fokus på forskning för att ta fram ett vaccin mot cancer och på tillverkning av äggviteämnet EPO för export. 700 personer jobbar på institutet som också har egen tillverkning av generiska läkemedel.

FLEST 100-ÅRINGAR I VÄRLDEN

Omkring 1.800 kubaner är över 100 år gamla, vilket gör Kuba till landet med högsta andelen 100-åringar i förhållande till befolkningmängden, enligt AP 24 maj. AP citerade Eugenio Selman-Housein som är ordförande i 120-årsklubben. Medellivslängden har närmast sig 80-årsgränsen och andelen över 100 år ha ökat stadigt. Selman konstaterade att för detta fordras "först och främst god hälsa och livsvilja men också bra kost med mycket frukt och grönsaker, fysisk aktivitet och rätt atmosfär". Av Kubas befolkning är 16,6 procent "seniorer", en hög andel. Den äldsta är 122 år och hon bor i Granma längst österut.

KUBA-UTBILDADE LÄKARE UTESTÄNGS

Enligt AP 080409 lagstiftade Florida med röstetalen 16 mot 1 om att förbjuda Kuba-utbildade läkare att praktisera i delstaten. Lagen siktar på de kostnadsfria läkarstudierna på Kuba. Nu studerar ca 150 US-amerikaner där och kan således inte få legitimation i Florida. Ingen av dem kommer heller därifrån, så lagen har mest "förebyggande" verkan. Ett liknande lagförslag ligger i senaten men har ännu inte tagits upp i utskottsbehandling.

